

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 53/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť H. V., B., zastúpenej advokátkou JUDr. J. F., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 53/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť H. V. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2010 doručená sťažnosť H. V. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 53/2002.

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že „Voči sťažovateľke bola podaná žaloba (formou žalobného protinávrhu) dňa 11. 06. 1997... OS Ba I o nej rozhodol až 14. 01. 2004... KS Ba rozsudok OS Ba I č. 17 53/2002 z 14. 01. 2004 musel zrušiť a vec vrátiť na nové prvostupňové konanie. Ale ani to nevedlo k náprave. Nový rozsudok OS Ba I zo dňa 19. 05. 2008 tiež musel byť z pozície KS Ba zrušený... od vrátenia spisu na OS BA I (čo sa udialo v decembri 2009) sa dodnes nič procesne efektívneho neudialo... Je teda zrejmé, že Okresný súd... dodnes pracuje procesne neefektívne. Nezabezpečuje procesnej strane ústavne garantované právo na súdu ochranu a právo na spravodlivý, pritom primerane rýchly proces... Pretože sa procesne stále nič nedialo, obrátila sa sťažovateľka listom z 29. 10. 2010 o pomoc priamo na predsedníčku OS Ba I. Predsedníčka OS Ba I listom z 10. 11. 2010 uznala sťažnosť... za dôvodnú a ospravedlnila sa za spôsobené prieťahy v činnosti ňou riadeného súdu. Faktom ale ostáva, že reálne vedenie procesu garantované nie je. Pojednávací termín nie je vytýčený dodnes (predvolanie sporových strán neexistuje).“.

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn.: 17 C 53/2002 porušil právo H. V.,... aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa v konaní vedenom pod sp. zn.: 17 C 53/2002 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. H. V.,... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.900,- € (slovom tritisícdeväťsto Eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť H. V.,... trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne...“

II.

4. V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa ustanovenia § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či sťažnosť má náležitosti podľa ustanovení § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, či nie je neprípustná, podaná niekým zjavne neoprávneným alebo oneskorene, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa nej spôsobené zbytočné prietahy a porušené jej označené práva.

8. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

9. Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj z dopytu ústavného súdu na okresnom súde vyplýva, že sťažovateľka pred podaním ústavnej sťažnosti podala 29. októbra 2010 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 53/2002. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na podanú sťažnosť uznala jej opodstatnenosť a ďalej sťažovateľke oznámila, že „... vyzvala zákonného sudcu a vyššieho úradníka, aby neodkladne prijali opatrenia na odstránenie vzniknutého stavu. Vybavenie veci budem priebežne sledovať tak, že k zbytočným prietahom v konaní zo strany súdu nedochádzalo.“.

10. Ústavný súd už viackrát rozhodol (IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľka neuviedla a ani ústavný súd ich nezistil.

11. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je

zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

12. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

13. Vzhľadom na to, že sťažnosť adresovanú ústavnému súdu sťažovateľka podala 13. decembra 2010 a predsedníčke okresného súdu bola sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 53/2004 podaná 29. októbra 2010 (viac ako 1 mesiac od podania sťažnosti na prietahy, pozn.), posúdil ústavný súd podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľky iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, pretože neuplynul dostatočne dlhý čas na zjednanie nápravy (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľka konala v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom... má za následok nesplnenie sťažovateľkinej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (m. m. III. ÚS 44/03).

14. V rozsahu uvedenom v bode 13 ústavný súd dodáva, že predsedníčka okresného súdu priznala priet'ahy v konaní a uviedla, že „... vyzvala zákonného sudcu a vyššieho úradníka, aby neodkladne prijali opatrenia na odstránenie vzniknutého stavu. Vybavenie veci budem priebežne sledovať tak, že k zbytočným priet'ahom v konaní zo strany súdu nedochádzalo“ (pozri bod 9). Ústavný súd v okolnostiach danej veci pokladá pre tento čas prijaté opatrenia predsedníčkou okresného súdu za dostatočné na odstránenie namietaných priet'ahov v konaní.

15. Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je tiež prípustná, a preto ju aj z týchto dôvodov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. V dôsledku odmietnutia sťažnosti ako celok bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami uvedenými v sťažnosti.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2011